

Ärendenummer
TRV 2017/29141
Ert ärendenummer
Ds.2017:7
Sidor
1(5)

REMISSVAR

Beslutat av
Lena Erixon, GD
Dokumentdatum
2017-05-02

TRAFIKVERKET

Justitiedepartementet
Enhet för samordning av samhällets krisberedskap

Remiss Departementspromemorian Kommunikation för vår gemensamma säkerhet (Ds.2017:7)

Sammanfattning

Trafikverket anser att det är en väl genomförd utredning och stödjer utredningen i uppfattningen att ett statligt kontrollerat radionät med hög robusthet och rådighet behövs.

Vid större händelser blir de publika näten överbelastade och utgör därför inte något tillförlitligt alternativ för att säkerställa de kommunikationer som behöver upprätthållas.

Trafikverket instämmer med utredningen att ytterligare detaljering behövs för att klargöra hantering av olika användargrupperingar utifrån säkerhetskrav och prioritet vid degraderade lägen, roller och ansvar för teknisk lösning samt finansieringsmodeller, upphandlingsformer och övriga juridiska frågor.

Trafikverket anser att ett fortsatt arbete behöver göras för att tydliggöra för vilka användare kommunikationslösningen skall vara obligatorisk och för vilka den ska vara en möjlighet och på vilka villkor.

Trafikverkets roll i en säker kommunikationslösning är utifrån två perspektiv, dels som användare av kommunikationstjänster dels som möjliggörare för att realisera en kommunikationslösning med högre statlig rådighet än idag. Trafikverket är redan idag en Rakelanvändare och bör som utpekad beredskapsmyndighet ingå i den utvidgade användarkrets som anges.

Trafikverket är positiv till att bidra till realiseringen och att den utgår från befintlig statlig infrastruktur.

Konsekvenser för Trafikverket som möjliggörare behöver förtydligas utifrån kravbild, ansvar och mandat, finansiering och affärsformer.

Trafikverkets yttrande

Allmänna kommentarer och synpunkter

Utredningen har fokuserat på mobil kommunikation såväl för data som röstsamtal. Utöver mobil kommunikation kommer det även behövas fast säker kommunikation t.ex. SGSI och internt inom utpekade myndigheter. Detta bör beaktas vid realisering av teknisk lösning.

Samverkan med kommersiella aktörer kan bidra till mer kostnadseffektiva lösningar men får inte innebära avkall på grundläggande principer kring säkerhet och kontroll.

För att nyttja möjligheterna med ett mobilt kommunikationsnät, där även digital data skickas och delas, behöver en mer utvecklad förmåga att dela information mellan användare skapas. Den förstudierapport "Förstudie om anskaffning av ett nytt samhällsgemensamt tekniskt planerings- och ledningsstöd för ledning av operativ verksamhet" som tagits fram av Polisen, Kustbevakningen, SOS Alarm och Trafikverket lämnar förslag på hur detta skulle kunna ordnas.

Trafikverket använder GSM-R (Trafikverkets radiosystem för järnväg) som bärare för ERTMS, European Railway Traffic Management System, det kommande signalsystemet för järnväg i Europa. Kraven på detta radionät styrs av Europeiska lagar och är en del av interoperabilitetsdirektivet som ska främja järnvägstrafik över gränserna. Arbete pågår på EU-nivå gällande kravställning på nästa generations radiosystem för järnväg FRMCS (Future Rail Mobile Communication System). Trafikverkets behov av frekvenser för kommande styrning av järnvägstrafik FRMCS utreds för närvarande i samverkan med EU och i dialog med PTS. En arbetshypotes är att FRMCS kan nyttja frekvenser i 900-bandet. Trafikverket har även behov av att nyttja säker mobil kommunikation för vägar och järnvägar utöver tjänster för kritisk järnvägsstyrning, främst inom området telematik och talkommunikation för operativ ledning på väg.

Förutom Trafikverkets erfarenhet av drift och förvaltning av kommunikationsnät har Trafikverket stor erfarenhet av utbyggnad av nationella IP-nät, teletransmissionsnät samt radionät med dess kringliggande infrastruktur som t.ex. markavtal, mastbyggnation och elkraft. Därutöver har Trafikverket stor erfarenhet av samarbete med lokala stadsnät och liknande accessnät.

1 Uppdraget

- *Inga synpunkter*

2 Bakgrund

- *Inga synpunkter*

3 Trender i samhälle och omvärld

Utvecklingen går mot att Trafikverket blir en allt viktigare samhällsaktör – transportsystemet och Trafikverkets uppdrag blir viktigare för övriga delar i samhället. Kraftigt växande antal uppkopplade enheter inom väg- och järnvägssektorn samt ökande trafikflöden leder till ökat behov av trafikstyrning och trafikinformation. Vägtransportsystemet har hittills inte varit särskilt säkerhetskritiskt när det gäller mobil kommunikation, men detta förändras nu i snabb takt, med uppkopplade fordon som kommunicerar med varandra och omgivningen. För vägtransporter i ett framtida samhälle (uppkopplade, samverkande och självkörande fordon) kommer säker kommunikation vara ett mycket viktigt område.

4 Användarkrets för säker mobil kommunikationslösning

Trafikverket är redan idag en Rakelanvändare och bör ingå i den vidgade krets som föreslås i utredning utifrån Trafikverkets roll som beredskapsmyndighet.

Trafikverket instämmer att det är viktigt att noggrant definiera användarkretsens omfattning utifrån kontroll och säkerhet samt klargöra hantering av olika användargrupperingar utifrån säkerhetskrav och prioritet vid degraderade lägen.

Trafikverket anser att ett fortsatt arbete behöver göras för att tydliggöra för vilka användare kommunikationslösningen skall vara obligatorisk och för vilka den ska vara en möjlighet och på vilka villkor.

5 Aktörernas behov – krav som behöver ställas

De angivna krav som anges i utredningen motsvarar de krav som Trafikverket har men det finns behov att detaljera förslagen ytterligare för att klargöra hantering av olika användargrupperingar utifrån säkerhetskrav och prioritet vid degraderade lägen. Det finns även behov att tydliggöra rutiner och processer kring t.ex. vilka som är behöriga kravställare, ”certifierade aktörer” etc.

Trafikverket ser ett ökat behov av att ha förmåga att planera, styra och prioritera trafik både på väg och järnväg utifrån nya behovsbilder t.ex. farligt gods, miljö, samhällssäkerhet och försvar. Det innebär att kommunikationslösningen ska stödja ökade möjligheter att proaktivt samordna lägesbilder med andra parter vilket skulle bidra till minskade konsekvenser vid störningar. För att säkerställa att kommunikationslösningen kan nyttjas på ett effektivt sätt vid störda lägen krävs att kommunikationslösningen nyttjas även i dagligt arbete.

För att säkerställa en kostnadseffektiv lösning anger utredningen att målet är att använda standardiserade produkter. Notera att även om det finns stöd i standarder för ”mission critical” t.ex. push-to-talk så är det inte säkert att det implementeras av leverantörsmarknaden. Detta kan innebära färre leverantörer och därmed mer kostsamma lösningar. För att få tillgång till standardprodukter krävs även att de frekvensband som ska nyttjas för realisering av kommunikationslösningen ligger inom de standardiserade frekvensbanden för LTE.

Krav behöver även ställas på en förvaltningsorganisation som aktivt arbetar med utveckling, livscykelhantering och avveckling.

6 Internationell utblick

- Inga synpunkter

7 Tekniska utgångspunkter

Trafikverket instämmer med att standardiserade lösningar ska nyttjas så långt som möjligt. Att nyttja standarder ger möjlighet att följa den tekniska utvecklingen och skapar förutsättningar för interoperabilitet.

Samverkan med kommersiella aktörer kan bidra till mer kostnadseffektiva lösningar dock får inte de grundläggande principerna kopplade till ett samhällssäkert nät äventyras.

Trafikverket instämmer med utredningen att kärnnätet ska vara dedikerat för att möjliggöra egen rådighet.

En kommande lösning behöver ta hänsyn till synkronisering mellan kärnnät och radioaccessnät samt radioaccessnätets kraftförsörjning.

Utredningen baseras på ett kommande LTE-nät. LTE-systemens känslighet mot radiostörningar behöver utredas och testas ytterligare. Gällande val av frekvensband kan noteras att det kan vara en fördel att ligga i kanten av ett frekvensband, i detta fall 778-788/723-733 MHz, då man slipper interferenser från ett grannsystem eftersom närmast högre frekvensband är skyddsband.

Trafikverket delar uppfattningen om att det är viktigt med tillgången av långsiktig kompetens samt en stor fördel med en egen drift och underhållsorganisation.

Ytterligare förtydligande måste genomföras när det gäller upphandlingsregler och hur olika användarorganisationer ska eller har rätt att avropa tjänster. Det finns anledning att se över de juridiska förutsättningarna för att kunna tillhandahålla föreslagna behov till aktuella användare utan att behöva tillämpa LOU., även kravställning avseende upphandlingar av sekretessbelagd utrustning behöver förtydligas. Vid etablering av ett samhällskritiskt nät måste kraven på upphandlingsform, säkerhetsklassning och krigsplacering beaktas.

8 Utredningens förslag till kommunikationslösning

Trafikverket ställer sig bakom utredningens förslag och ställer sig positiva till att bidra till utformningen av framtida kommunikationslösningen med infrastruktur och med kompetensresurser. Trafikverket instämmer i att det är en förutsättning för etablering av en ny kommunikationslösning att den utgår från befintlig statlig infrastruktur och även nyttjar redan gjorda statliga investeringar.

I nästa steg finns behov att detaljera förslagen ytterligare avseende kravställning, ansvar för teknisk lösning samt finansieringsmodeller och upphandlingsformer.

Tidplanen är svår att bedöma. Kravställning och upphandling är tidskrävande aktiviteter. För att designa och kravställa på den tekniska lösningen krävs att de funktionella kraven och användarbehoven är tydliggjorda.

Trafikverket är utpekade i att bidra till genomförandet av kommunikationslösningen med den infrastruktur Trafikverket förfogar över. Trafikverket är idag bemannade utifrån det egna verksamhetsbehovet. När kravställning, omfattning och roller definierats måste tidplanen ses över.

9 Kostnader och finansiering

Genom att nyttja Trafikverkets stamnät utifrån befintlig infrastruktur så minskas behovet av investeringar dock måste finansieringsfrågan även för Trafikverket klargöras. Utifrån kommunikationslösningens behov och krav kommer behov av förstärkning eller utbyggnad av Trafikverkets infrastruktur behövas.

Trafikverket har inte i detta läge granskat utredningens bedömning av investeringskostnad samt kostnader för drift och underhåll.

Affärsmodeller måste fördjupas och utredas ytterligare.

10 Konsekvenser av utredningens förslag

Trafikverket ställer sig positiva till att bidra till utformningen av framtida kommunikationslösningen, dock behöver konsekvenser förtydligas utifrån kravbild, ansvar och mandat, finansiering, affärsformer och befintligt uppdrag.

Denna typ av nät kan inte byggas på kommersiell grund med standardiserade SLA-avtal och viten. De aktörer som medverkar i leverans av samhällsviktiga tjänster måste få tydliga uppdrag och styrning som reglerar hur denna typ av tjänster ska hanteras och prioriteras relativt den kärnverksamhet som exempelvis Trafikverket har.

Ärendenummer
TRV 2017/29141
Ert ärendenummer
Ds.2017:7
Sidor
5(5)

REMISSVAR

Beslutat av
Lena Erixon, GD
Dokumentdatum
2017-05-02

TRAFIKVERKET

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Lena Erixon.

Föredragande har varit handläggare Mathias Persson, cCFIT

I handläggningen har även Erica Willborg, ITia deltagit.

Samråd har skett med de centrala funktionerna CF E, CF IL, CF IT, CF JP, CF US samt med verksamhetsområde VO PL, VO TL, VO UH.

Borlänge 2017-05-02

Lena Erixon, GD